

การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และอัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่
ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
**ANALYSIS OF COSTS, RETURNS AND FINANCIAL RATIOS FROM
MUDMEE SILK WEAVING OF BAN MAPSAMOR COMMUNITY,
MUEANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

ผกา มาศ บุตรสาลี*

Pakamat Butsalee*

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 ประเทศไทย
Assistant Professor Dr., Accounting, Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University, Buriram Province, 31000, Thailand
E-mail address (Corresponding author) : *pakamat.bs@bru.ac.th

รับบทความ : 8 กุมภาพันธ์ 2565 / แก้ไข : 20 พฤษภาคม 2565 / ตอรับบทความ : 2 มิถุนายน 2565

Received : 8 February 2022 / Revised : 20 May 2022 / Accepted : 2 June 2022

DOI :

ABSTRACT

Profit planning requires the cost of the product to determine the appropriate selling price. Therefore, this research aims to study the types of costs, type of return, amount of cost and return, total assets of the group, group investment, and analysis of financial ratios. Specific target groups in this study were Mudmee silk weaving group in Ban Mabsamo Community, Nong Tad, Mueang, Buriram, by using a structured interview form that approved by accounting experts using AIC technique. Data was analyzed with content analysis and distribution of frequency, percentage, and mean value. The results showed that cost types consisted of 1) direct raw materials such as silk thread, hemisphere yarn, silk dye and silk bleaching costs, 2) direct labor cost such as labor cost from weaving wages, tying wages from silk, and dyeing silk, 3) production expenses such as water supply cost, firewood cost, straw rope costs, silk washing liquid and artificial soap cost, and depreciation, and 4) operating expenses such as transport, bags and stickers costs. The type of return was income from selling Mudmee silk. The production cost was 949,060.00 baht, the return was 1,300,200.00 baht, the total assets was 76,910.00 baht, the investment was 105,000.00 baht, and the gross profit was 351,140.00 baht, representing a gross profit margin of 27.01%, the net profit was 315,806.00, the net profit margin is 24.29%. Sales volume at break-even point in 4.59- 5 pieces, representing operating profit margin of 24.29%, ROI was 300.77%, and ROA was 410.62%.

Keywords : Cost Analysis, Return analysis, Financial ratio analysis, Mudmee silk weaving group

บทคัดย่อ

การวางแผนกำไรของกิจการจำเป็นต้องทราบต้นทุนของผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปใช้กำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทต้นทุน ประเภทผลตอบแทน ปริมาณต้นทุน ปริมาณผลตอบแทน ปริมาณสินทรัพย์รวมของกลุ่ม ปริมาณเงินลงทุนของกลุ่ม วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน กำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงเป็นกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ ตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการบัญชีไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามเทคนิค AIC วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า ประเภทต้นทุน ประกอบด้วย 1) วัตถุดิบทางตรง ได้แก่ ค่าเส้นไหม ค่าด้ายสีทอ ค่าสีย้อมไหม และค่าด่างฟอกไหม 2) ค่าแรงทางตรง ได้แก่ ค่าแรงจากการทอ ค่าแรงจากการมัดหมี่ ค่าแรงจากการสาวไหม และค่าแรงจากการย้อมสีไหม 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ได้แก่ ค่าน้ำประปา ค่าฟืน ค่าเชื้อเพลิง ค่ามัดหมี่ ค่าน้ำยาล้างไหม ค่าสบู่อ้อม และค่าเสื่อมราคา และ 4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ได้แก่ ค่าขนส่ง ค่าถุงแพ็ค และค่าสติ๊กเกอร์ สำหรับประเภทผลตอบแทน ได้แก่ รายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่ โดยมีปริมาณ

ต้นทุนการผลิต 949,060.00 บาท ปริมาณผลตอบแทนจากการขาย 1,300,200.00 บาท จำนวนสินทรัพย์รวม 76,910.00 บาท จำนวนเงินลงทุน 105,000.00 บาท และกำไรขั้นต้น 351,140.00 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 27.01% กำไรสุทธิ 315,806.00 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 24.29% ปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุน 4.59 ผืน หรือ 5 ผืน คิดเป็นอัตรากำไรจากการดำเนินงาน 24.29% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 300.77% และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 410.62%

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ต้นทุน, การวิเคราะห์ผลตอบแทน, การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน, กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่

บทนำ

ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับการกล่าวขวัญมานานแล้วในด้านความงดงามของสีสัน และลวดลายรวมถึงฝีมือการทอผ้า ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหมของไทยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งจากชาวไทย และชาวต่างประเทศ อุตสาหกรรมการผลิตไหมไทยสามารถสร้างงานให้กับชาวบ้านและเป็นการเพิ่มรายได้แรงงาน ในชนบทด้วย โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศมูลค่าไม่ต่ำกว่า ห้าร้อยล้านบาทต่อปี (Hoonwongsa, 2017, p. 53) โดยภาพรวมการค้าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย ปี 2564 มีทิศทางดีขึ้น โดยตัวเลขการส่งออกมีมูลค่า 6,526.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวเพิ่มขึ้น 13.6% เมื่อเทียบกับปี 2563 โดยมีตลาดหลักที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เวียดนาม น และอินโดนีเซีย (Thailand Textile Institute, 2019, online) ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการจ้างงานที่มั่นคงและสร้างรายได้ในท้องถิ่น ก่อให้เกิดเครือข่าย ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการพัฒนาต่อยอดการประกอบอาชีพให้กับกลุ่มผู้ประกอบการสิ่งทอและวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีและความเข้มแข็งของคนในชุมชน (Thailand Textile Institute, 2019, online) และพัฒนา วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนา เศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น (Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister, 2017, p. 5)

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของจังหวัดที่มีการอนุรักษ์ผ้าทอพื้นเมืองอย่างจริงจัง แม้ว่าจะมีการพัฒนา ลายผ้าไหมอยู่เสมอ ก็ยังคงรักษารูปแบบของผ้าขึ้นตีนแดงที่มีการสืบทอดกันมาแต่โบราณ ลักษณะของผ้าขึ้นตีนแดง คือทอด้วยไหมทั้งผืน หัวขึ้นและตีนขึ้นของผ้าจะเป็นสีแดงสด ตอนกลางของผ้าจะเป็นลายมัดหมี่ เรียกว่า หมี่ซอจะเป็นสีดำ สีน้ำตาลเหลืองทองจะทอเป็นผืนเดียวกัน (Sikkha, 2012, p. 3) มัดหมี่จึงเป็นกระบวนการวิธีทอผ้าไทยโดยมีขั้นตอน การนำเส้นไหมไปทำการมัดและย้อมเป็นสีต่าง ๆ ก่อนที่จะนำมาทอเป็นลวดลายและสามารถสร้างสรรค์ได้หลากหลาย ลวดลายการมัดย้อม และลวดลายจะมีการซึมจากสีที่สวยงามทำให้เกิดมิติของผ้า (Prommak, 2020, p. 11) ซึ่งวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมผ้าด้ายบ้านมาบสมอในปัจจุบันเป็นการทอผ้าไหมมัดหมี่ของชุมชนบ้านมาบสมอ ตำบลหนองตาต อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จะมีการทอผ้าไหมในลักษณะที่เป็นครัวเรือนขนาดเล็ก ชาวบ้านจะใช้ เวลาว่างจากการทำนาและการเก็บเกี่ยวมาทอผ้าไหมไว้ใช้ในครัวเรือน หรือทอผ้าเอาไว้ใช้ในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานประเพณี หรืองานบุญต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น ต่อมาชุมชนบ้านมาบสมอ ได้มีการจัดตั้ง กลุ่มทอผ้าไหมขึ้น โดยมีกลุ่มแม่บ้านที่มีอายุตั้งแต่ 30-65 ปี จำนวน 20 คน เป็นผู้ทำการทอผ้าไหมมัดหมี่ และได้มีการระดมเงินทุนส่วนตัวของสมาชิกในกลุ่มมาใช้เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการทอผ้าไหม เมื่อจัดจำหน่ายผ้าไหม ที่ทอได้ก็จะมีเงินมาจัดสรรปันส่วนให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ๆ ละเท่า ๆ กัน ลักษณะเด่นของผ้าไหมบุรีรัมย์

คือ เนื้อจะแน่น เส้นไหมละเอียด ถ้าเป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่เป็นแบบพื้นเมืองดั้งเดิมจะนิยมใช้สีธรรมชาติ ไม่อุตสาหกรรม ลวดลายมัดหมี่ที่นิยมทอกันภายในแต่ละครัวเรือนนั้น คือ ลายดอกแก้ว ลายข้าวหลามตัด และลายขอเกี่ยว แต่ละลวดลาย ก็มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการทอสูง (Nongtad Subdistrict Municipality, Mueang District, Buriram Province, n.p., unpagged)

การให้ความสำคัญกับต้นทุนซึ่งเป็นเครื่องมือของการวางแผนที่จะสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้ เนื่องจากทุกคนจะใช้ต้นทุนเป็นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตหรือการซื้อสินค้า การกำหนดราคาจำหน่าย การเลือกกรรมวิธีการผลิต การยกเลิกผลิตภัณฑ์ หรือแม้กระทั่งการลงทุนด้วยเช่นกัน ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า จะต้องแสดงต้นทุนอย่างละเอียด จึงช่วยเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญกับบุคคลที่สนใจใช้ในการวิเคราะห์ทางเลือก ได้อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Tasedam, 2017, p. 15) ดังนั้น ต้นทุนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ลวดลายต่าง ๆ หากชุมชนมีแนวทางในการลดต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่จะทำให้ชุมชนได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากขึ้น ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษารวบรวมต้นทุน ผลตอบแทน และอัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ของชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการลดต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ รวมถึงการนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนการกำหนดราคาขาย และการหาจุดคุ้มทุนเพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนทางด้านค่าแรง และเป็นแนวทาง ในการเพิ่มผลตอบแทนจากการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทต้นทุน ประเภทผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปริมาณต้นทุน ปริมาณผลตอบแทน ปริมาณสินทรัพย์รวมของกลุ่ม และปริมาณเงินลงทุนของกลุ่มจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
4. เพื่อวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ประโยชน์การวิจัย

1. ได้ข้อมูลต้นทุน ผลตอบแทนและอัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. ได้กระบวนการในการวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนและอัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เกิดการนำผลการวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนและอัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ไปใช้ในการวางแผนการลดต้นทุนการทอผ้าไหมมัดหมี่ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
4. ได้แนวทางในนำผ้าไหมมัดหมี่ไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม เช่น ชุดผ้าไหม เสื้อไหม กระเป๋า และที่รองจานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผ้าไหมมัดหมี่ในการนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น

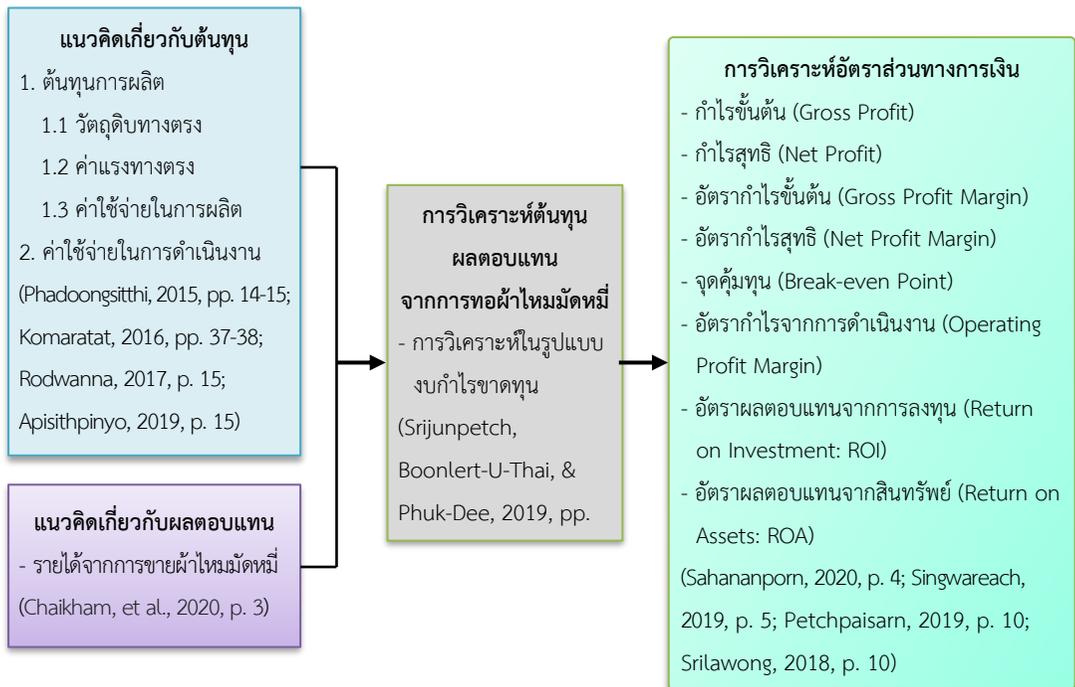
การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาต้นทุน (Cost) เป็นการศึกษาส่วนประกอบของต้นทุนเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดจากกระบวนการผลิตสินค้าเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปและไปตามปริมาณการผลิตหรือระดับกิจกรรมการผลิตที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุน (Cost driver) โดยการผลิตสินค้านั้น ดวงมณี โกมารัตต์ (Komaratat, 2016, pp. 37-38) ได้จำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ (Product cost) ได้แก่ 1) วัสดุดิบ (Materials) ประกอบด้วย วัสดุดิบทางตรงหรือวัสดุดิบโดยตรง (Direct materials) และวัสดุดิบทางอ้อมหรือวัสดุดิบโดยอ้อม (Indirect materials) 2) ค่าแรง (Labor) ประกอบด้วย ค่าแรงทางตรง (Direct labor) และค่าแรงทางอ้อม (Indirect labor) และ 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต หรือค่าใช้จ่ายการผลิต หรือค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory overhead or Manufacturing overhead or Indirect manufacturing cost) เป็นต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งนอกเหนือจากรายการวัสดุดิบทางตรง และค่าแรงทางตรง เช่นเดียวกับพรรณนิภา รอดวรรณะ (Rodwanna, 2017, p. 15) เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ (Apisithpinyo, 2019, p. 15) และมนวิภา ผดุงสิทธิ์ (Phadoongsitthi, 2015, pp. 14-15) ที่อธิบายไว้ว่าต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนสินค้าสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทคือ ค่าวัสดุดิบทางตรง (Direct materials costs) เป็นมูลค่าของวัสดุดิบ (Raw materials) ที่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรงและเป็นส่วนสำคัญที่สามารถจัดสรรเป็นต้นทุนของหน่วยที่ผลิตได้โดยง่าย ค่าแรงทางตรง (Direct labor costs) เป็นต้นทุนแรงงานการผลิตที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าโดยตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing overhead) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตทุกรายการแต่ไม่รวมถึงวัสดุดิบทางตรงและค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิตไม่สามารถจัดสรรเข้ากับหน่วยคิดต้นทุนได้อย่างชัดเจน หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสรรต้นทุนให้กับหน่วยคิดต้นทุนโดยตรงไม่คุ้มค่ากับต้นทุนที่เกิดขึ้น

สำหรับแนวคิดผลตอบแทน (Return) ซึ่งถือเป็นผลตอบแทนในรูปแบบของรายได้จากการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ โดยเป็นรายได้ที่เกิดจากการนำผ้าไหมมัดหมี่ที่ทอขึ้นมาจำหน่ายอันก่อให้เกิดกำไรที่ได้รับจากการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่หรือเป็นรายรับที่เกิดจากการประกอบกิจการและความสามารถของเงินทุนที่จะก่อให้เกิดรายได้คุ้มกับเงินลงทุน โดยใช้การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินในรูปแบบงบกำไรขาดทุนเพื่อหาผลการดำเนินงานที่แท้จริง ซึ่งสุชามาศ ไชยคำ และคณะ (Chaikham et al., 2020, p. 3) และศิลปพร ศรีจันเพชร, เกียรติกร บุญเลิศอุทัย และอนุวัฒน์ ภักดี (Srijunpetch, Boonlert-U-Thai & Phuk-Dee, 2019, pp. 2-13) อธิบายว่า งบกำไรขาดทุนถือเป็นงบการเงินชนิดหนึ่งจัดทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับงวดเวลาหนึ่ง โดยกิจการจะรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายสำหรับงวด ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบของงบกำไรขาดทุน โดยส่วนรายได้ที่สูงกว่า (หรือต่ำกว่า) ค่าใช้จ่าย คือ กำไร (หรือขาดทุน) จากการดำเนินงานของกิจการ

นอกจากนั้น แนวคิดอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่เป็นเครื่องมือทางการเงินที่กิจการนำมาใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินของกิจการ เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพความสามารถในการบริหารงานของกิจการ จะทำให้กิจการสามารถวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นภายในกิจการ เช่นเดียวกับแนวคิดของเจดรัฐ สหพันธ์พร (Sahananporn, 2020, p. 4) ศรีัญญา สิงห์วาระาช (Singwareach, 2019, p. 5) ภาณะพันธ์ เพ็ชรไพศาล (Petchpaisarn, 2019, p. 10) และรัศมี ศรีลาวงศ์ (Srilawong, 2018, p. 10) ที่อธิบายไว้ว่าอัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินเพื่อช่วยในการประเมินฐานะทางการเงิน ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร โดยตัวเลขที่วัดฐานะการเงินเป็นตัวบ่งบอกจุดแข็ง จุดอ่อน และความเสี่ยงทางการเงินในการสร้างผลกำไรให้กับกิจการ ตลอดทั้งเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการบริหารงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด โดยการนำตัวเลขที่มีอยู่ในงบการเงินมาหาอัตราส่วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน

ซึ่งจะแสดงเป็นสัดส่วนหรืออัตราร้อยละ นำผลการมาเปรียบเทียบและแสดงผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำมาสังเคราะห์สรุปแล้วนำมาประยุกต์สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากร คือ กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมบสมอ ตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 46 คน (Nongtad Subdistrict Municipality, Mueang District, Buriram Province, n. p., unpagued) กำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ประธาน/ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมบสมอ ตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการรวมตัวกันทอผ้าไหมมัดหมี่และมีการทอผ้าไหมมัดหมี่กันมาอย่างต่อเนื่อง จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-ended questions) แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ข้อมูลปริมาณต้นทุน 3) ข้อมูลปริมาณผลตอบแทน 4) ข้อมูลสินทรัพย์รวม และ 5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการบัญชี จำนวน 3 ท่าน ว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะเตรียมการ โดยประสานงานชุมชนผ่านผู้นำชุมชนในการลงพื้นที่ จากนั้นวางแผนกิจกรรมด้วยการกำหนดวัน เวลา การสร้างความเข้าใจ และการติดต่อประสานคนในชุมชนในการลงพื้นที่ ซึ่งมีการบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอนและการบริการวิชาการร่วมกับนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี จำนวน 5 คน

ระยะปฏิบัติการ โดยการลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับกลุ่มเป้าหมาย ด้วยเทคนิค การประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC : Appreciation-Influence-Control (Thuraphan, 2017, p. 163) โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เพื่อการสนทนากลุ่ม (Focused group) ด้วยการให้สมาชิก ในกลุ่มช่วยกันคิดประเภทต้นทุนและประเภทผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ จากนั้นจัดเวทีระดมสมอง (Brainstorm) เพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อเก็บ ข้อมูลปริมาณต้นทุน ปริมาณผลตอบแทน สิ้นทรัพย์รวมของกลุ่ม และเงินลงทุนของกลุ่มจากการทอผ้าไหมมัดหมี่

ระยะสรุปผลและรายงานผล โดยการถอดองค์ความรู้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุน ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และผลตอบแทน ประกอบด้วย รายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการระดมสมอง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล สำหรับข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลปริมาณต้นทุน ปริมาณผลตอบแทน ต้นทุนและผลตอบแทน และอัตราส่วนทางการเงิน คำนวณหาผลลัพธ์โดยใช้สูตรการคำนวณ (The Stock Exchange of Thailand, 2002, p. 64) แสดงผลการวิจัยเป็นค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาประเภทต้นทุน ประเภทผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ มีต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ จำแนกต้นทุน ตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ดังนี้ วัตถุดิบทางตรง ประกอบด้วย ค่าเส้นไหม ค่าด้ายซีกวง ค่าสีย้อมไหม และค่าต่างฟอกไหม ค่าแรงทางตรง ประกอบด้วย ค่าแรงจากการทอ ค่าแรงจากการมัดหมี่ ค่าแรงจากการสาวไหม และค่าแรงจากการย้อมสีไหม ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าน้ำประปา ค่าพิน ค่าเชือกฟางมัดหมี่ ค่าน้ำยา ล้างไหม ค่าสบู่เทียม และค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าขนส่งออก ค่าถูกแพ็ค และค่าสต็อกเกอร์ และ 2) กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ มีประเภทผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ ได้แก่ รายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่

ผลการศึกษาปริมาณต้นทุน ปริมาณผลตอบแทน ปริมาณสิ้นทรัพย์รวมของกลุ่มของกลุ่ม และปริมาณเงินลงทุน ของกลุ่มจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

รายการ	ต้นทุนรวม		
	บาท/ผืน	รวมทั้งหมด	บาท/คน/ปี
1. ต้นทุนการผลิต			
วัตถุดิบทางตรง	1,119.902	507,316.00	33,821.066
ค่าแรงทางตรง	610.662	276,630.00	18,442.000
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	364.490	165,114.00	11,007.600
รวมต้นทุนการผลิต	2,095.054	949,060.00	63,270.666
2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	78.000	35,334.00	2,355.600
โดยรวมเฉลี่ย	2,173.054	984,394.00	65,626.266

หมายเหตุ : ปริมาณการทอ 453 ผืน/ปี

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ 1) มีปริมาณต้นทุนรวมจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ ทั้ง 3 ลาย จากจำนวนผ้าไหม 453.00 ผืน โดยรวมจำนวน 984,394.00 บาท สามารถแยกได้ ดังนี้ วัตถุประสงค์ทางตรง จำนวน 507,316.00 บาท ค่าแรงทางตรง จำนวน 276,630.00 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 165,114.00 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 35,334.00 บาท 2) มีปริมาณผลตอบแทนจากการขายผ้าไหมมัดหมี่ โดยรวมจำนวน 1,300,200.00 บาท ได้แก่ รายได้จากการขายผ้าไหมลายดอกแก้ว จำนวน 574,200.00 บาท รายได้จากการขายผ้าไหมลายข้าวหลามตัด จำนวน 378,000.00 บาท และรายได้จากการขายผ้าไหมลายขอเกี่ยว จำนวน 348,000.00 บาท 3) จำนวนข้อมูลสินทรัพย์รวมของกลุ่ม จำนวน 76,910.00 บาท และมีรายการค่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าไหม โดยรวม จำนวน 76,910.00 บาท คิดเป็นเฉลี่ย/คน จำนวน 5,127.33 บาท และ 4) จำนวนเงินลงทุนของสมาชิกกลุ่มในการลงทุนครั้งแรก โดยรวม จำนวน 105,000.00 บาท โดยเงินลงทุนครั้งแรกได้มาจากจำนวนเงินจากการลงทุนของสมาชิก จำนวน 15 คน ๆ ละ 7,000 บาท

ตาราง 2 รายได้จากการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลตอบแทนจากการขาย ผ้าไหมมัดหมี่	ปริมาณการทอ (ผืน/ปี)	ราคา/ผืน	รวมเป็นเงิน	โดยรวมเฉลี่ย	
				ผืน/คน/ปี	บาท/คน/ปี
รายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่					
- ลายดอกแก้ว	198.00	2,900.00	574,200.00	13.20	38,280.00
- ลายข้าวหลามตัด	135.00	2,800.00	378,000.00	9.00	25,200.00
- ลายขอเกี่ยว	120.00	2,900.00	348,000.00	8.00	23,200.00
โดยรวม (ต่อปี)	453.00		1,300,200.00		86,680.00

หมายเหตุ : ปริมาณการทอ 453 ผืน/ปี

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์ข้อมูลกำไรขั้นต้นจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ ตำบลหนองตาต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3 ลาย

ลำดับที่ (กลุ่มเป้าหมาย)	รายได้จากการขาย(บาท/ปี)	ต้นทุนการผลิต (บาท/ปี)	กำไรขั้นต้น (บาท/ปี)
1	89,000.00	62,854.67	26,145.33
2	82,900.00	60,697.67	22,202.33
3	66,100.00	47,662.67	18,437.33
4	100,300.00	76,337.67	23,962.33
5	80,400.00	59,786.67	20,613.33
6	77,600.00	56,263.67	21,336.33
7	86,200.00	61,861.67	24,338.33
8	86,100.00	61,874.67	24,225.33
9	86,000.00	63,820.67	22,179.33
10	83,200.00	61,201.67	21,998.33
11	77,800.00	57,655.67	20,144.33
12	106,100.00	76,471.67	29,628.33
13	109,200.00	80,172.67	29,027.33
14	86,200.00	61,991.67	24,208.33
15	83,100.00	60,406.67	22,693.33
รวมทั้งหมด	1,300,200.00	949,060.00	351,140.00
โดยเฉลี่ย	86,680.00	63,270.67	23,409.33

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ มีรายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่จากจำนวน 3 ลาย โดยรวม/ปี จำนวน 1,300,200.00 บาท ต้นทุนการผลิต/ปี จำนวน 949,060.00 บาท และกำไรขั้นต้น/ปี จำนวน 351,140.00 บาท

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

กำไรขั้นต้น	=	รายได้จากการขาย - ต้นทุนการผลิต	
	=	1,300,200.00 - 949,060.00	
	=	351,140.00	
กำไรสุทธิ	=	รายได้จากการขาย - ต้นทุนรวม	
	=	1,300,200.00 - 984,394.00	
	=	315,806.00	
อัตรากำไรขั้นต้น	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{รายได้จากการขาย}} \times 100$	
	=	$\frac{351,140.00}{1,300,200.00} \times 100$	
	=	27.01%	
อัตรากำไรสุทธิ	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้จากการขาย}} \times 100$	
	=	$\frac{315,806.00}{1,300,200.00} \times 100$	
	=	24.29%	
ปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุน (หน่วย)	=	$\frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}}$	
	=	$\frac{8,440.00}{2,866.67 - 1,031.60}$	
	=	4.59 ผืน หรือ 6 ผืน	
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน	=	$\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ขายสุทธิ}} \times 100$	
	=	$\frac{315,806.00}{1,300,200.00} \times 100$	
	=	24.29%	
อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI)	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$	
	=	$\frac{315,806.00}{105,000.00} \times 100$	
	=	300.77%	
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$	
	=	$\frac{315,806.00}{76,910.00} \times 100$	
	=	410.62%	

หมายเหตุ : ราคาขายต่อหน่วยหาได้จาก $(2,900.00 + 2,800.00 + 2,900.00)/3 = 2,866.67$ บาท

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ มีอัตราส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ ได้แก่ กำไรขั้นต้น 351,140.00 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 27.01% กำไรสุทธิ 315,806.00 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 24.29% ปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุน (หน่วย) 4.59 ผืน หรือ 5 ผืน อัตรากำไรจากการดำเนินงาน 24.29% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 300.77% และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 410.62%

อภิปรายผล

กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ มีต้นทุนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ จำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ประกอบด้วย ค่าเส้นไหม ค่าด้ายสีทอ ค่าสีย้อมไหม และค่าต่างพอกไหม ค่าแรงทางตรง ประกอบด้วย ค่าแรงจากการทอ ค่าแรงจากการมัดหมี่ ค่าแรงจากการสาวไหม และค่าแรงจากการย้อมสีไหม ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าน้ำประปา ค่าพิน ค่าเชือกฟางมัดหมี่ ค่าน้ำยาล้างไหม ค่าสบู่เทียม และค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าขนส่งออก ค่าถุงแพ็ค และค่าสติกเกอร์ โดยมีประเภทผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ คือ รายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าจากการจำแนกต้นทุนตามระดับของกิจกรรมจะส่งผลให้เกิดการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นต้นทุนที่เกิดขึ้นแต่ละกิจกรรม จึงส่งผลให้ทราบถึงประเภทต้นทุนและประเภทผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากทอผ้าไหม ซึ่งกชกร เฉลิมกาญจนา (Chalermkanjana, 2014, p. 16) ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินธุรกิจทุกประเภท วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ การดำเนินให้ได้รับกำไร กำไรในการดำเนินงานได้รับจากค่าขายหักต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ต้นทุนของสินค้าจะเป็นตัวกำหนดราคาสินค้าของกิจการ ถ้ากิจการมีการควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ต้นทุนของสินค้าและต้นทุนในการดำเนินงานของกิจการต่ำลงก่อให้เกิดกำไรมากขึ้น โดยในทางบัญชีเพื่อการจัดการจำแนกต้นทุนได้หลายประเภทดังเช่นที่อาภาพร บุญประสพ (Boonprasop, 2017, pp. 7-10) ได้จำแนกต้นทุนตามความสำคัญที่มีต่อการผลิต จำแนกต้นทุนการจัดการจัดทำรายงานทางการเงิน จำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์ของต้นทุนกับที่มาของการเกิดต้นทุน จำแนกต้นทุนเพื่อการวางแผนควบคุม และตัดสินใจ และจำแนกต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน สำหรับงานวิจัยของ Haralaya (2022, p. 218) ได้สรุปไว้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนเพื่อค้นหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจการ การวิเคราะห์และตีความ การวิเคราะห์ทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผลการดำเนินงานของกิจการ

กลุ่มการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ ทั้ง 3 ลาย จากจำนวนผ้าไหม 453 ผืน มีปริมาณต้นทุนรวมจำนวน 984,394.00 บาท จำแนกเป็นวัตถุดิบทางตรง จำนวน 507,316.00 บาท ค่าแรงทางตรง จำนวน 276,630.00 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 165,114.00 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 35,334.00 บาท มีปริมาณผลตอบแทนจากการขายผ้าไหมมัดหมี่ คิดเป็นรายได้โดยรวมจำนวน 1,300,200.00 บาท จำแนกเป็น รายได้จากการขายผ้าไหมลายดอกแก้ว จำนวน 574,200.00 บาท รายได้จากการขายผ้าไหมลายข้าวหลามตัด จำนวน 378,000.00 บาท และรายได้จากการขายผ้าไหมลายขอเกี่ยว จำนวน 348,000.00 บาท มีจำนวนข้อมูลสินทรัพย์รวมของกลุ่มจำนวน 76,910.00 บาท และมีรายการค่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าไหม โดยรวมจำนวน 76,910.00 บาท คิดเป็นเฉลี่ย/คนจำนวน 5,127.33 บาท มีจำนวนเงินลงทุนของสมาชิกกลุ่มในการลงทุนครั้งแรก โดยรวมจำนวน 105,000.00 บาท โดยเงินลงทุนครั้งแรกได้มาจากจำนวนเงินจากการลงทุนของสมาชิก จำนวน 15 คน คนละ 7,000 บาท ซึ่งมีผู้วิจัยที่ทำการศึกษาเช่นเดียวกับงานวิจัยครั้งนี้ ดังเช่น กัญญา จันทนะชาติ และคณะ (Chanthanachat, et al, 2020, ii) พบว่า มีต้นทุนรวมที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่เฉลี่ย/เดือน จำนวน 42,602.10 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบทางตรง

3,540 บาท ค่าแรงทางตรง 35,100 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 3,325 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 637.10 บาท ผลตอบแทนของผ้าไหมมัดหมี่ มีรายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่เฉลี่ย/เดือน จำนวน 105,000 บาท ส่งผลให้มีกำไรสุทธิเท่ากับ 62,397.90 บาท และณัชนันท์ อัครเดชาพนิช และทตมัล แสงสว่าง (Akradachapaned & Sangsawang, 2021, p. 1) พบว่า ชาวไร้อยู่ใหญ่จะมีต้นทุนคงที่ ร้อยละ 25.96 ต้นทุนผันแปร ร้อยละ 74.04 โดยจำแนกเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ 34.42 ค่าวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร ร้อยละ 38.02 ค่าขนส่ง ร้อยละ 1.60 ชาวไร้อยู่กลางจะมีต้นทุนคงที่ ร้อยละ 18.79 ต้นทุนผันแปร ร้อยละ 81.21 โดยจำแนกเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ 40.12 ค่าวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร ร้อยละ 38.86 ค่าขนส่ง ร้อยละ 2.23 ชาวไร้อยู่เล็กจะมีต้นทุนคงที่ ร้อยละ 32.41 ต้นทุนผันแปร ร้อยละ 67.59 โดยจำแนกเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ 30.61 ค่าวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร ร้อยละ 33.55 ค่าขนส่ง ร้อยละ 3.43 และผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกอ้อย ชาวไร้อยู่รายใหญ่ รายกลาง และรายเล็ก มีผลตอบแทนเฉลี่ย 1,684.702,196 และ 2,080 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ มีรายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่จากจำนวน 3 ลาย โดยรวม/ปี จำนวน 1,300,200.00 บาท ต้นทุนการผลิต/ปี จำนวน 949,060.00 บาท และกำไรขั้นต้น/ปี 351,140.00 บาท ทั้งนี้ ในการทอผ้าไหมมัดหมี่หากชุมชนมีการนำข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์จะทำให้ชุมชน เห็นได้ว่าผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายของกำไรที่ต้องการ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของกัญญา จันทนะชาติ และคณะ (Chanthanachat et al., 2020, ii) ที่พบว่า ต้นทุนรวมที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่เฉลี่ย/เดือน จำนวน 42,602.10 บาท มีรายได้จากการขายผ้าไหมมัดหมี่เฉลี่ย/เดือน จำนวน 105,000 บาท ส่งผลให้มีกำไรสุทธิเท่ากับ 62,397.90 บาท และแก้วมณี อุทิรัมย์ และคณะ (Uthiram et al, 2017, p. 116) ที่พบว่า ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีปริมาณการทอผ้าไหมมัดหมี่ดินแดงตลอดทั้งปี จำนวน 616 หูก ต้นทุนการผลิตต่อหูกเท่ากับ 109,101 บาท ต้นทุนการผลิตต่อปีเท่ากับ 6,204,306 บาท โดย เฉลี่ยทั้ง 11 กลุ่ม มีผ้าไหมมัดหมี่ดินแดงที่ผลิตได้ จำนวน 56 หูก ต้นทุนการผลิตต่อหูกเท่ากับ 9,918.27 บาท ต้นทุนการผลิตต่อปีเท่ากับ 564,027.82 บาท มีรายได้จากการขายต่อปีเท่ากับ 12,320,000 บาท รายได้จากการขายต่อหูกเท่ากับ 220,000 บาท โดยเฉลี่ยทั้ง 11 กลุ่ม มีรายได้จากการขายทั้งปีเท่ากับ 1,120,000 บาท รายได้จากการขายต่อหูกเท่ากับ 20,000 บาท และมีต้นทุนรวมเท่ากับ 6,330,586 บาท ส่งผลให้กลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์มีกำไรขั้นต้นเท่ากับ 6,115,694 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 49.64 และมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน เท่ากับ 5,989,414 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 48.62

สำหรับอัตรารัฐส่วนทางการเงินจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอ ได้แก่ กำไรขั้นต้น 351,140.00 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 27.01% กำไรสุทธิ 315,806.00 คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 24.29% ปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุน (หน่วย) 4.59 ผืน หรือ 5 ผืน อัตรากำไรจากการดำเนินงาน 24.29% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 300.77% และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 410.62% แสดงให้เห็นได้ว่าอัตรารัฐส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ทางการเงิน ทำให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิก และความสามารถในการทำกำไร ในเชิงเปรียบเทียบได้ง่ายขึ้น รวมถึงการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มหรือผู้นำชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา อาษาศรี, กรรณิการ์ ไชยียงค์ และกุลนิดา พอสีชา (Arsasri, Chaiyayong, & Phosicha, 2019, pp. 129-130) พบว่า ต้นทุนในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ดังนี้ กลุ่มสตรีผลิตผ้าฝ้ายทอมือ มียอดขาย 1,576,900 บาท ต้นทุนการผลิต 734,850 บาท กำไรขั้นต้น 842,050 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 31,243 บาท กำไรสุทธิ 810,807 บาท อัตรากำไรสุทธิ 51.00% กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมือง มียอดขาย 1,404,000 บาท ต้นทุนการผลิต 818,054 บาท กำไรขั้นต้น 585,946 ค่าใช้จ่าย ในการขายและบริหาร 48,200 บาท กำไรสุทธิ 537,746 บาท

อัตรากำไรสุทธิ 38.30% กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมือง มียอดขาย 611,950 บาท ต้นทุนการผลิต 523,879 บาท กำไรขั้นต้น 88,071 บาท ใช้จ่ายในการขาย และบริหาร 29,700 บาท กำไรสุทธิ 58,371 บาท อัตรากำไรสุทธิ 9.54% นอกจากนี้ในงานวิจัยต่างประเทศที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับอัตราส่วนทางการเงินสามารถปรับปรุงผลตอบแทนของหุ้นในบริษัทผู้ผลิตได้หรือไม่ของ Suroso (2022, p. 137) พบว่า ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อจำนวนเงินปันผลที่จ่ายออกไป ยิ่งอัตราส่วนของรายได้สุทธิและสินทรัพย์รวมมากขึ้นเท่าใด เงินปันผลก็จะจ่ายให้กับผู้ถือหุ้นมากขึ้นเท่านั้น อัตราส่วนสภาพคล่องปัจจุบันไม่สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดนักลงทุนที่จะซื้อและขายหุ้นหรือการลงทุน และยังพบว่าในทางกลับกันยิ่งระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนในบริษัทสูงขึ้นเท่าใด ผลตอบแทนของหุ้นที่ได้รับจากนักลงทุนในบริษัทก็จะยิ่งต่ำลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอควรนำข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณต้นทุนที่เกิดจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ไปใช้เป็นแนวทางในการลดปริมาณต้นทุนลง เช่น ค่าเส้นไหม ค่าด้ายซีกวง ค่าสีย้อมไหม ค่าต่างฟอกไหม ค่าแรงจากการทอ ค่าแรงจากการมัดหมี่ ค่าแรงจากการสาวไหม ค่าแรงจากการย้อมสีไหม ค่าน้ำประปา ค่าฟืน ค่าเชือกฟางมัดหมี่ ค่าน้ำยาล้างไหม ค่าสบู่เทียม และค่าเสื่อราคา ค่าขนส่งออก ค่าถุงแพ็ค และค่าสติ๊กเกอร์
2. กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอควรนำข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณผลตอบแทนไปใช้ในการวางแผนการตลาดเพื่อสร้างยอดขายหรือเพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
3. ผู้นำชุมชนควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุน ผลตอบแทน และอัตราส่วนทางการเงินไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้กลุ่มอาชีพอื่น ๆ ได้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตที่ดีเพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอควรศึกษาเกี่ยวกับการนำผ้าไหมมัดหมี่มาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผ้าไหมมัดหมี่
2. กลุ่มทอไหมมัดหมี่ชุมชนบ้านมาบสมอควรศึกษาการทอผ้าชนิดอื่น เช่น การทอผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า แล้ววิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในรูปแบบการเปรียบเทียบความคุ้มค่าของผลิตภัณฑ์เดิมกับผลิตภัณฑ์ใหม่
3. ควรศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่การทอผ้าไหมมัดหมี่ แต่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย และสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

Akradachapaned, N., & Sangsawang, T. (2021). Cost and Revenue Analysis from Investment in Sugarcane Cultivation of Sugarcane Farmers in Ban Phai District, Khon Kaen Province, Planting Year 2019/2020. *NEU Academic And Research Journal*, 11(2), 1-14. (In Thai)

- Apisithpinyo, B. (2019). *Cost Accounting II*. Nakhon Ratchasima : Panda burn book. (In Thai)
- Arsasri, K., Chaipayong, K., & Phosicha, K. (2019). Cost and Profit Analysis of Hand Woven Cotton Production: A Case Study Ban Lao Yai, Lao Yai Subdistrict, Kuchinarai District, Kalasin Province. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 6(2), 129-148. (In Thai)
- Boonprasop, A. (2017). *Documents for teaching cost accounting course 2*. Surin : Faculty of Management Science, Surin Rajabhat University. (In Thai)
- Chaikhram, S., Sriyong, P., Boonlert, R., Boriboonmangsa, S., & Kesla, C. (2020). *Cost and Return Analysis of Pounded Unripe Rice Production : Case Study of Operator in Ban Klangyai, Klangyai Sub-District, Banphue District, Udonthani Province*. Research Report. Udonthani : Udonthani Rajabhat University. (In Thai)
- Chalermkanjana, K. (2014). *Management Accounting (Cost Accounting 2)* (5th ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Chanthanachat, K., Imjai, N., Chaitamat, N., Srisongpha, A., & Brahmawong, S. (2020). *The Analysis of Cost and Return of Mudmee silk production : Case Study in Ban Chiang Yuen, Tumbon Chiang Yuen, Amphoe Mueang, Udon thani Province*. Research Report, Accounting. Udon Thani : Udon Thani Rajabhat University. (In Thai)
- Haralayya, B. (2022). Impact Of Ratio Analysis on Financial Performance in Royal Enfield (Bhavani Motors) Bidar. *Iconic Research and Engineering Journals*, 5(9), 207-222.
- Hoonwongsa, A. (2017). Thai Silk Career Group Promotion. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 4(1), 53-64. (In Thai)
- Komaratat, D. (2016). *Cost Accounting* (15th ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (In Thai)
- Nongtad Subdistrict Municipality, Mueang District, Buriram Province. (n. d.). *History of Ban Mapsamor Community Silk Group*. Buriram : n. p. (In Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister. (2017). *Summary National Economic and Social Development Plan, No. 12 B.E. 2017-2021*. Retrieved October 9, 2020, from <http://www.prachinburi.go.th/plan12.pdf> (In Thai)
- Petchpaisarn, B. (2019). *The Impact of Financial Ratios Affecting Measuring the Market Value of Shares of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand*. Thesis, Master of Accountancy Program in Accounting, Sripatum University, Bangkok. (In Thai)
- Phadoongsitthi, M. (2015). *Cost Accounting* (6th ed.). Bangkok : Inspired by LnwShop. (In Thai)
- Prommak, P. (2020). *Design and Development by using Mee Khan Khor Nari Pattern for Fashion Business as Related to Superstitions*. Thesis, Master of Art Program in Design for Business, College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University, Bangkok. (In Thai)
- Rodwanna, P. (2017). *Cost Accounting : Principles and Processes* (2th ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (In Thai)

- Sahananporn, J. (2020). The relationship between financial ratios and stock prices : a Panel VAR approach. Thesis, Master of Economics Program in Financial Economics, National Institute of Development Administration, Bangkok. (In Thai)
- Sikkha, P. (2012). *Woven fabrics native to the southeastern Isan*. Ubon Ratchathani : Siritham Offset. (In Thai)
- Singwareach, S. (2019). *The Effects of Operating Ratios on Profitability of the Listed Companies in Thailand: SET 100*. Thesis, Master of Accountancy Program in Accounting, Dhurakij Pundit University, Bangkok. (In Thai)
- Srijunpetch, S., Boonlert-U-Thai, K., & Phuk-Dee, A. (2019). *Financial Reporting and Analysis*. Bangkok : Thammasat printing house. (In Thai)
- Srilawong, R. (2018). *The Study of Financial Ratios that Affecting the Stock Prices: A Case Study of Real Estate and Construction Industry in the Market for Alternative Investment*. Independent Study, Master of Business Program in Business, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok. (In Thai)
- Suroso, S. (2022). Can Financial Ratios Improve Stock Returns in Manufacturing Companies?. *Atestasi : Journal Ilmiah Akuntansi*, 5(1), 137-151. <https://doi.org/10.33096/atestasi.v5i1.1190>
- Tasedam, T. (2017). *Analysis of cost and benefit for sugarcane planting of agriculturists in Ban Huai Luk, Tambon Don Mon, Amphur Satuek, Buriram province*. Research Report. Buriram : Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University. (In Thai)
- Thailand Textile Institute . (2019). *Textile Institute Create new opportunities to help SMEs Thai textiles in 2022 ready to launch Textiles Square : Digital Platform for the first time in Thailand*. Retrieved October 4, 2020, from <https://www.thaitextile.org/th/activities/detail.2890.1.0.html> (In Thai)
- Thailand Textile Institute . (2019). *The Office of the Permanent Secretary of the Ministry of Industry unveils the prototype brand "Mud Tor Jai" to transform Thai silk fashion Create new values to meet the lifestyle of teenagers*. Retrieved October 4, 2020, from <https://www.thaitextile.org/th/activities/detail.1291.1.0.html?fbclid=IwAR2BWYJfapvy7MKpPwCT-8ej-8XdshBZ28bu8n Wu6Hg7NFcsM0yocdb0FiU> (In Thai)
- The Stock Exchange of Thailand. (2 0 0 2). *Techniques for Financial Statement Analysis of Listed Companies*. Corporate Communications, The Stock Exchange of Thailand. (In Thai)
- Thuraphan, K. (2017). *Participation techniques in social development process*. Udon Thani : Faculty of Humanities and Social Science, Udon Thani Rajabhat University. (In Thai)
- Uthiram, K., Santhitthanawat, J., Chanthanam, N., Nilkaew, P., & Saentunthao, S. (2017). Cost Analysis and Return on Tin DaengMudmee silk Weaving of Napho Sub-District, Napho District, Buriram Province. *Journal of Research and Development, Buriram Rajabhat University*, 11(2), 116-124. (In Thai)